

KONGRE-KURULTAY-SEMPOZYUM SONUÇ BİLDİRGELERİ

KAYNAK TEKNOLOJİSİ III. ULUSAL KONGRESİ SONUÇ BİLDİRGESİ

(19-20 Ekim 2001 / İstanbul)

Ülkemiz sanayisinin gelişmesi, Uluslararası rekabet ortamında kendine yer bulabilmesi, Kaynak Teknolojisi alanında dünyada yaşanan gelişmelerin izlenilebilmesi ve ülke endüstrisine kazandırılmasında üzerimize düşen görevi yerine getirebilmek amacıyla; Makina Mühendisleri Odası (MMO) adına MMO İstanbul Şubesinin Sekreteryalığında Kaynak Teknolojisi III.Ulusal Kongresi ve Sergisi 19- 20 Ekim 2001 tarihinde Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryumunda gerçekleştirildi.

Çeşitli firmalardan, sektör dergilerinden, Üniversitelerden, Odamız ve TMMOB' ye bağlı oda birimlerinden 210 kişinin katıldığı Kongrede aşağıdaki konularda, toplam 28 adet bildiri 6 değişik oturumda sunulmuş olup, Kongrede sunulamayan 7 adet bildiri ile birlikte toplam 35 adet bildirinin yer aldığı "Bildiriler Kitabı" etkinlik öncesinde basılarak katılımcıların ve kamuoyunun ilgisine sunulmuştur.

- *Kaynak Teknolojisi Alanındaki yenilikler Malzemelerin kaynak edilebilmesiyle ilgili gelişmeler*
- *Kaynakla ilgili işlemler (kesme, ısı püskürtme gibi) alanındaki teknolojik yenilikler*
- *Üniversite ve Teknik okullarda kaynak teknolojisi eğitimi*
- *Uzmanlık alanı olarak kaynak 'Kaynak Mühendisliği'*
- *EFW(Avrupa Kaynak Fedarasyonu) IIW (Uluslar arası Kaynak Enstitüsü) gibi kuruluşlarla ilişkiler*
- *Kaynak Teknolojisinde sualtı kaynak uygulamaları*
- *Kaynak Teknolojisi ve tahribatlı/tahribatsız malzeme muayenesi ve bu alandaki iş güvenliği ve işçi sağlığı*

Kongrenin ikinci gününde " Ab sürecinde Kaynak Teknolojisi Uygulamalarında Eğitim, Belgelendirme ve Akreditasyon" konulu bir panel gerçekleştirilmiştir. Panelde, Kaynak Teknolojisi alanında çalışan kişi ve kuruluşların belgelendirilmesinde ülkemizde yıllardır büyük bir boşluk yaşandığı ve bu boşluk neticesinde birçok yabancı ülkenin standartlarına göre ve bu ülkelere ait kuruluşlarca, ya da bunların temsilcilerince belgelendirme işlemlerinin yürütüldüğü gerçeği vurgulanmıştır. Bu arada herhangi bir kuruluşa ve/veya standarta bağlı olmaksızın yürütülen belgelendirme işlemlerinin de azımsanamayacak ölçüde olduğu ve bu durumun, kaynak teknolojisi gibi personel kalitesinin, dolayısıyla belgelendirmenin hayati öneme sahip olduğu bir alanda büyük sakıncalar doğurduğu ifade edilmiştir. Bunun nedeni olarak, yapılan belgelendirme işlemlerinin bir bölümünün kontrolsüz olması ve denetlenmesinin de mümkün olmaması gösterilmiştir

Konu, ilgili tarafların ve dinleyicilerin katılımı ile tartışılmış ve kamuoyuna duyurulması gereği vurgulanan aşağıdaki bulgular elde edilmiştir. Panelde ayrıca, Türk Akreditasyon Kurumu'nun (TÜRKAK) bu konudaki rolü ve MMO'nun gerçekleştirmiş olduğu ilgili çalışmalar ele alınmıştır. Buna bağlı olarak özellikle MMO tarafından yürütülmesi beklenen çalışmalar da ayrıca aşağıda ifade edildiği şekliyle dile getirilmiştir.

1. Belgelendirme işlemlerinin milli bir kuruluş tarafından "akredite" edilmiş yapılar aracılığı ile yürütülmesi gereği ortaya konulup, TÜRKAK'ın bu kapsamdaki çalışmalarının desteklenmesine karar verilmiştir.
2. MMO'nun yeni bir takım yapılanmalar oluşturarak TÜRKAK ile bağlantı içerisinde, kaynak teknolojisi alanında belgelendirme çalışmalarına başlaması beklenmektedir. Yani, gerek milli standartlarımız çerçevesinde, gerekse benimsediğimiz Avrupa Standartları (EN) çerçevesinde belgelendirme yapmak üzere altyapının Makina Mühendisleri Odası içerisinde oluşturulması ve çalıştırılması beklenmektedir.
3. MMO kaynak teknolojisi yapılanmasının belgelendirme dışında başka alanlarda da çalışması beklentisi ortaya konulmuştur. Kaynak teknolojisi alanında çalışan herkesin ortak bir teknik dili konuşabilmesi için "kaynak tekniği sözlüğü" hazırlanması, kaynak tekniği alanında yeni yayınların kazandırılması bunun örnekleri olabileceği ifade edilmiştir.

IV. ULUSAL ÖLÇÜMBİLİM KONGRESİ SONUÇ BİLDİRGESİ

(25-26 Ekim 2001 / Eskişehir)

TMMOB Makina Mühendisleri Odası adına MMO Eskişehir Şubesi Sekreteryasında 25-26 Ekim 2001 tarihlerinde Eskişehir'de gerçekleştirilen IV.Ulusal Ölçümbilim Kongresi'nde; Ulusal, Bölgesel ve Uluslararası Endüstriyel Ölçümbilim, Kalibrasyon-Bilimsel Ölçümbilim ve bu alandaki gelişmeler, Kalibrasyon-Hizmet Sektörü, Kalibrasyon Eğitimi, Endüstriyel Ölçümbilim ve Teknik Düzenlemeler başlıkları altında 27 bildiri sunulmuş ve 275 izleyicinin katılımıyla ölçümbilim tüm boyutlarıyla tartışılmıştır.

Kongrenin birinci gününde T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Ölçüler ve Standartlar Genel Müdürlüğü, TSE, TÜBİTAK-UME, KOSGEB, TÜRKAK'tan birer temsilcinin katıldığı açış oturumunda kurum yetkilileri, ölçümbilim konusunda kurumlarının yeri, çalışmaları, amaçları konusunda katılımcılara geniş kapsamlı bilgi aktarmışlardır.

Ülkemizde sanayimiz ve özellikle KOBİ'ler için büyük önem taşıyan, Türk Akreditasyon Kurumu'nun kurulması ile verilen belgeler uluslararası tanınırlığı ve geçerliliği arttıracığından, ihraç ürünlerimizin dünya piyasalarında teknik engellerle karşılaşmamasını sağlayacaktır. Gümrük duvarlarının giderek yok olduğu ve ülkelerin teknik korumacılığa yöneldiği günümüzde ihraç ürünlerimizin sağlıklı bir biçimde belgelendirilmesi de Türkiye Akreditasyon Sisteminin iyi işlemesiyle ancak mümkün olacaktır. Bu sayede hem yurtdışındaki kuruluşlara verilen yüksek belgelendirme ücreti, hem de ürün analizi için geçen süre ve yurtdışındaki akredite edilmiş kuruluşlara gönderilmesi için gereken nakliye giderleri en aza indirilmiş olacaktır.

Bilimsel araştırmalar ve endüstriyel çalışmaların temeli, veri toplama, değerlendirme ve yorumlamaya dayanır. Veri toplamayı sağlamak için ölçme işlemini gerçekleştirmenin gerekliliği de bilinen bir gerçektir. Ülkemizde ölçümbilimin önemi, bu konuda eğitim almış mühendis ve öğretmen gereksinimi, ISO 9000 Kalite Belgelendirme çalışmalarının yaygınlaştırılmasından sonra ancak anlaşılabilmiştir. Bunun yanı sıra ölçümbilim konusundaki eğitimlerin yaygın olmayışı ve yüksek ücretli olması da ciddi bir sorun olarak güncelliğini korumaya devam etmektedir. Ayrıca ölçümbilim konusundaki eğitimin ülkemizde yaygınlaşması anlamında, ilgili kurumların üniversitelerle birlikte çalışma zemini oluşturmaları gerekmektedir.

Bu amaçla düzenlenen IV. Ulusal Ölçümbilim Kongresi'nin sonunda konunun ilgili kurum ve kuruluşların temsilcilerinin katılımıyla düzenlenen panelde "TÜRKAK Sürecinde Laboratuvar Akreditasyonu" konusu ele alınmış; kongrede sunulan bildirilerden ve panel

sonucu ortaya çıkan görüşlerden ilgili kurumlara ve kamuoyuna sunulmak üzere aşağıdaki bulgular ortaya çıkmıştır;

- Yasal ölçümbilimin, mevcut yapısıyla gereksinimleri yeterince karşılayamadığı gerçeği ortaya konulmuş olup, bu kurumun özerk bir yapıya kavuşturulup, (Endüstriyel Ölçümbilimde TÜRKAK ve TSE, Bilimsel Ölçümbilimde TÜBİTAK UME benzeri organizasyonel yapılar) fiziki altyapı sorununun çözülerek, daha işlevsel bir hale getirilmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır.
- Yasal ölçümbilim, bilimsel ölçümbilim ve endüstriyel ölçümbilim konusunda faaliyet gösteren kurumlar arasındaki eşgüdüm sağlanmalıdır.
- Laboratuvarların sektör bazında envanterleri çıkartılmalıdır.
- Yasal ölçümbilim üretici, tüketici ve ithalatçı boyutuyla ele alınmalıdır.
- TÜRKAK oluşturacağı uzman havuzuyla her sektörde akreditasyon çalışmalarına ivedilikle başlamalı, ülke genelinde akreditasyon uygulamaları tekdüze bir yapıya kavuşturulmalıdır.
- 4703 sayılı Ürün Güvenilirliği kanun kapsamında konunun ilgili gerek kamu gerekse diğer kesimlerce Üst yapıya yönelik çalışmalarda bir karmaşa gözlenmekte ve koordinasyon paylaşım eksikliği olarak ifade edilebilecek olan bu ortamı daha verimli kılmak ortak akıl yaratma hususunda meslek odalarına sektör derneklerine önemli görevler düştüğü belirtilmiştir.
- Ürün Güvenilirliğinin temelinde ürünün temel gereklere uygun olması bulunmaktadır. Sanayi ürünleri alanında temel gereksinimleri belirten makina imalat düzenlemeleri, bu kapsamda önem taşımaktadır. CE İşareti ile belirtilen ürün uygunluğu için üretici sorumluluğuna karşılık uygunluk değerlendirmesini yapacak kuruluşlara gereksinim vardır. Bu alanla ilgili olarak TMMOB'ye bağlı ilgili Odalara ve kendi meslek alanında da MMO'ya önemli görevler düştüğü belirtilmiştir.
- Ülkemizde sağlık alanında yaşanan ve insan hayatına mal olabilen hataların ortadan kaldırılması için "sağlık hizmetlerinde yapılan ölçümler" in güvenilirliği üzerinde önemle durulmalıdır. Bu kapsamda sağlık hizmetinin kalitesi ele alındığında, ülkemizde gerek kamu, gerekse özel sağlık kuruluşları arasında kalibrasyon çalışmaları yaygınlaştırılmalı, sistematik olarak uygulanması ve sağlık hizmetinin kalitesini etkileyen bu önemli faktör kontrol altına alınmalıdır.
- Ülkemiz sanayisi krizlerden kurtulup büyüme sürecine tekrar girdiğinde, ölçümbilim kurumlarına, kalibrasyon laboratuvarlarına, bu laboratuvarlarda görev alacak teknik personele ve bu personelin eğitilmesine mutlaka günümüzden daha fazla gereksinim duyulacaktır. Bunun yanı sıra Metroloji Mühendisliği ve Metroloji Uzmanlığı programları da üzerinde ciddi olarak düşünülmesi gereken eğitim önerileri olarak ortaya çıkmıştır.
- Laboratuvarların, test laboratuvarlarının ve kalibrasyon merkezlerinin teknik altyapı ve donanımlarının oluşturulmasına yönelik gerekli çalışmalar hızla tamamlanmalı, dünyadaki uygulamalara paralel olarak EN ISO/IEC 17025 standartlar serisine uygun hale getirilmelidir.

VII. OTOMOTİV VE YAN SANAYİİ SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

(26-27 Ekim 2001 / Bursa)

Küresel sistemin dönemsel krizleri, mali büyümeler sonucu oluşmuş ve bu büyümeler karşısında dünya ekonomisi kendisini yeniden örgütlemeye çalışmıştır. 1970'ler ve sonrasındaki yıllarda ve özellikle 1980'lerden sonra bu yeniden yapılanmanın sonuçları zaman ve mekanı kullanma tarzı kadar sermayenin bileşenlerini de farklılaştırmıştır. Mali sistem gerçek üretim karşısında giderek özerklik kazanmıştır. Dünya, para, kredi, bono ve hisse senedinin oluşturduğu mali sermayenin ulusüstü bir güce erişerek korumacı denetimlerden arındırılıp dokunulmazlık kazanmasını sağlayan ekonomik bir işleyişe yönelmiştir.

Aynı dönemde Fordist temelli Keynesci üretim – tüketim modeli esnekleştirilmiş sermayenin dolaşımının sınırsızlaştırılmasına para ve bilginin sınırsız dolaşımı eklenmiştir. Fabrika ölçeğindeki esnekleşme baskısı dünyanın her yerine taşınarak dünyanın her yeri montaj hattına dönüştürülmüş ve iş bölümü sürekli olarak yer değiştirme esnekliğine ulaşmıştır. Yeryüzünün bir iş yeriymişcesine bu tarzda örgütlenmesi ulusal politikalar, kültürler ve hukuk düzenlerinin sınırına ulaştığında bu dönemin başat politikası olan küreselleşmenin ulusal yapıları, kültürleri ve hukuk düzenlerini deforme ederek aştığı bir sürece evrilmiştir. Her yere ulaşabilmenin güdülendiği bu tarz, sinir ağını dijital networklerle güçlendirmiştir. Ulusötesi mali sermayenin Dünya ölçeğinde giriştiği bu yapısal değişiklik ve örgütlenmeler ülkelerin ulusal kalkınma politikalarını da dumura uğratmıştır.

Ülkemiz 24 Ocak 1980 kararları ile ithal ikameci dönemi kapatarak "Dünya pazarlarına açılımı" simgeleyen bir restorasyon sürecine girmiştir. Son 20 yıla baktığımızda kendi ulusal perspektifleri olan, kendi hedef ve çabalarını temel alan politikalar yerine, uluslararası sisteme eklemlenmeye çalışan ve sıcak para girişleri ile spekülasyonlara dayalı bir politikasızlıklar bütününün temel eksenini oluşturduğunu ifade etmek gereklidir. Aynı dönemde ülkenin kaynakları heba edilirken; ulusal ekonomik yapı tahrip edilmiş yolsuzluklar ve yakın kayırmacılığın dayalı olan sistem, 1996 yılında Gümrük Birliği'ne girilmesi, AB'ye giriş hazırlıkları nedeniyle uygulanan yanlış politikalar ve tarife dışı korumalara gereken önemin verilmemesi gibi nedenlerle ülkemizi yabancı otomobillerin egemenliğine terk etmiştir.

Ülkemizde yer alan sektörün bugünkü durumunu belirlemek gerekirse;

- * Türkiye'de ulusal bir otomotiv markası mevcut değildir, yabancı ortaklık veya lisans ile üretim yapılmaktadır.
- * Temel stratejiler lisansör firmalar tarafından belirlenmektedir.
- * Dünya'da son 10 yıldır yaklaşık 15 milyon adet, Türkiye'de yaklaşık yarım milyon adet kapasite /arz fazlalığı vardır.
- * Sektör, 1.derece deprem bölgesi olan Marmara bölgesinde yoğunlaşmıştır.
- * Türkiye'deki araç parkı oldukça yaşlı , yakıt tüketimi, trafik güvenliği ve çevre kirliliği açısından olumsuz durumdadır.
- * Türkiye'de sektörde yaklaşık 100 bin kişi direkt olmak üzere, toplam yarım milyon kişi çalışmaktadır.

Ülkemizde kısa vadede pazar talebi görülme de, mevcut üretim potansiyeli dışarıya yönelik olarak mutlaka kullanılmalıdır. Zira yaklaşık yarım milyon çalışanın direkt veya dolaylı olarak yer aldığı ve ülke ekonomisinde büyüklük olarak 3. sırada yer alan bir sektör üretmeden krizden çıkış da mümkün değildir.

Gelecekte tasarım yetenekleri daha ileri aşamalarda geliştirilerek, süreçte yaratılacak katma değer arttırılmalıdır. Bu noktada özellikle yan sanayi firmaları daha fazla esnekliğe sahip olmakla birlikte daha çok desteğe de ihtiyaçları vardır. Bu nedenle ar-ge faaliyetleri ve tasarım geliştirmeye yönelik projeler teşviklerden daha çok pay almalı, desteklenmelidir.

Otomotiv sektöründe AB de ödenen ücretlerin ciroya oranı Türkiye'ye göre 3 kat daha fazladır. Dolayısı ile gelecekte ucuz işçilik ve Türkiye'deki üretim merkezlerinin düşük ölçekli üretime yönelik yapısı, Avrupa'ya yakınlığı nedeniyle, avantaj sağlamaktadır. Aslında bu avantajlara sahip Güney Amerika ülkeleri gibi başka ülkeler de vardır. Bu noktada ülkemizde yer alan Otomotiv ve Yan Sanayi Sektörü'nün teknolojik alt yapısı ve bu yapının iyileştirmelere açık oluşu, AB Pazarı için tercih edilebilirlik açısından kritik bir noktadır.

Sektörde iyileştirilmesi gereken bir diğer alan ise ana sanayi - yan sanayi ilişkilerinde iş ortaklığı yaklaşımının ve kültürünün oluşturulmasıdır.

Bu açık noktaların iyileştirilmesi için, öncelikle bu ilişkileri düzenleyen yasal çerçeve çizmeli, yan sanayi kanunu çıkartılmalıdır. Ana ve yan sanayi aynı gemide olduğunu unutmamalıdır.

Sektörün rekabet gücünün artırılmasında bir önemli nokta da sac, plastik hammaddesi gibi ithalata dayalı ana girdilerin yerel kaynaklardan temin edilmesi için üretim mekanizmaları harekete geçirilmeli bu yöndeki ar-ge çalışmaları teşvik edilmelidir.

Benzer şekilde önemli girdilerden birisi olan enerjinin de sürekliliği ve dünya fiyatları düzeyinde sağlanması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Sonuç olarak, küreselleşen sektörde kalite, fiyat ve teslimat performansı ile dış satım kabiliyetini ispatlamış olan Türkiye'de kurulu otomotiv ana ve yan sanayi kısa ve orta vadede, dış satımını sürdürmek ve genişletmek için yeni avantajlar geliştirmek zorundadır. Aksi halde bu talepler başka ülkelere kayar. Uzun dönemde ise ulusal markalar yaratma ana hedefi ile; ürün tanımlamada tasarım aşamasında mühendislik katkıları, üretim merkezlerimizdeki ar-ge ve laboratuvar yatırımlarıyla teknolojik yeteneklerimizi geliştirerek üretim sürecinde mühendislik katkılarını arttırmalıyız. Ana ve yan sanayi işbirlikleri geliştirilerek, atıl kapasitenin kullanımına ve yaratılan katma değer arttırılmasına odaklanılmalıdır. Devlet, başta güven ve istikrar ortamı sağlayarak, kurumları arasında koordinasyonu, teknik mevzuat uyumu, teşvikler ve vergiler ile ilgili yasal düzenlemeleri gerçekleştirerek bu hedefe ulaşılmasına destek vermelidir.

IV. ULUSAL MAKİNA MÜHENDİSLİĞİ ve EĞİTİMİ SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

(1-2 Kasım 2001 / İstanbul)

1989 yılından itibaren dört yılda bir gerçekleştirilmekte olan "Ulusal Makina Mühendisliği ve Eğitimi Sempozyumu" nun dördüncüsü Makina Mühendisleri Odası adına İstanbul

Şubesi yürütücülüğünde 1-2 Kasım 2001 tarihinde Y.T.Ü. Oditoryumunda gerçekleştirilmiştir.

Sempozyum kapsamında, Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şubesinin lise son sınıf, makina mühendisliği eğitimini sürdüren öğrenciler ve makina mühendislerine yönelik olarak 14 ilde gerçekleştirdiği anket sonuçlarını da kapsayan "Makina Mühendisliği Eğitimi Raporu" ile birlikte 23 bildiri sempozyumda sunulmuş, 30 bildiri sempozyum kitabında yer almıştır. Ayrıca sempozyum kapsamında "Makina Mühendisliği Eğitimi ve Akreditasyon" adı ile eğitimin tüm kesimlerinin katıldığı bir panel gerçekleştirilmiştir.

Sunulan rapor ve bildirimler, panel konuşmaları ve yapılan tartışmalar sonucunda aşağıdaki tespitlerin ve taleplerinin ilgili kesim ve kamuya sunulması kararlaştırılmıştır.

Eğitim, toplumsal gelişmedeki rolüyle bir ülkenin geleceğini belirleyen temel eksenlerden biri durumundadır. Sağlıklı koşullarda yeterli olmayan eğitim programı ve araç gereçleri ile yürütülen ilk ve orta öğretim; özgün olmayan eğitim politikaları eklenince tablo içler acısı duruma düşmektedir. Eğitime aktarılan kaynakların her geçen gün daha da azalması eğitimin özelleştirilmesi, eğitimde varolan fırsat eşitsizliği, bilimsel eğitim ve araştırmaya yönelik araçların olmaması, yabancı dilde eğitimin toplumda bir gereksinim olarak algılanması, anadilde eğitimin kabul görmemesi ve eğitim sonrası istihdam sorunu eğitimin handikaplarını oluşturmaktadır.

Küreselleşmenin yansıması olan mali sermayenin gerçek üretim karşısında özerkleşmesi ve büyümesi yapısal dönüşümleri de beraberinde getirmiştir. Dünya çapında mali sermayenin örgütlenme girişimleri sonucu gündeme gelen uluslararası anlaşmalar mühendisler ve mühendislik eğitimi açısından daha da bir önem kazanmıştır. Esnek üretim, dünyanın her tarafını montaj hattına dönüştüren ve yer yer değiştiren bir iş bölümü yaratmıştır. Bu dönemde bilginin üretimi, işlenmesi ve satışı endüstriye dönüşmüştür. Bu dönüşüm bilgi yönetimini kendi bünyesinde örgütleyerek işletmenin en hayati ve en stratejik bölgesini işgal etmiştir.

Bilginin yükselişi entelektüel emeğe olan talebi artırmış ve yeni mühendislik de bu safta yer almakta gecikmemiştir. Yer aldığı safta beraber kitleselleşen yeni mühendislik tipi ulusal ekonomilerin korunmasından yoksullaştığı için küreselleşmenin yarattığı rekabet karşısında zorlanmaya başlamıştır. Hızla gelişen bilgi teknolojisi yeni bilgiler üretirken, esnek üretimin tükettiği eskitilmiş bilgi, mühendisi bir anlamda hızla mesleksizleştirmeye başlamıştır. Bu da ülkede mühendislik eğitiminin sorunlarını daha bir ağırlaştırmış ve ulusal eğitimin kurumlarının küresel bağlaşıklarını oluşturmasını hızlandırmıştır. Akreditasyon sürecinde mühendislik eğitiminin ABD ve AB'de bulunan kurumlarca akredite edilmesi ve akreditasyon zorunluluk haline getirilmiştir.

Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS), OECD ülkeleri arasındaki liberalizasyon çalışmaları, AB uyum süreci; yeniden eğitim kendi uyruklarına verdikleri diploma ve sertifikaların aranması diplomaların tanınırlığı akreditasyon zorunluluğunu dayatmış seçkin olan üniversiteler, mühendislik eğitimi veren bölümleri dahil ABD kökenli ABET veya Avrupa kökenli FEANI'ye akredite etmeye başlamışlardır. Yapısal koşulları akredite olmaya elvermeyen taşra üniversiteleri ve burada eğitim gören öğrencilerin gelecekleri açısından belirsizlik dayatılmaktadır. Bu kurumların sorumluluğunu almış olan devlet bu konuda kendi üniversitelerine yönelik eğitim kalitesinin yükseltilmesi için herhangi bir rehabilitasyon programı sunmamaktadır ve böyle bir girişimi de yoktur. Yüksek öğretim hızla özelleştirilerek eğitimde kalite özel üniversitelerde oluşmakta ve özel üniversitelere yapılan devlet katkısı, kamu üniversitelerine yapılmamaktadır.

Mühendislik eğitiminin bir boyutu da sanayi üniversite ilişkisidir. Genellikle sanayiinin talebine eğitim önerilmektedir. Böyle bir ilişki üniversiteyi sanayi hegemonyasına sokmakta, vesayetçi ve ticari ilişkiler oluşmakta beraber bilimsel özerklik sadece bir espri

olarak kalmaktadır. Üniversite sanayi ilişkisi bilimsel özerkliği zedelemeyecek, vesayetçi olmayan ve ticari kaygı taşımayan ilişkiler veya işbirlikleri olmalıdır.

Ülkemizde genelde üniversite eğitimi, özelde ise mühendislik eğitimi sınai gelişimden üniversite idaresine, genel devlet politikalarından eğitim politikalarına pek çok sorunla birlikte gelişmiş, şekillenmiştir. Makina mühendisliği eğitiminin gelişimi kısaca şu şekilde özetlenebilir. 19. Yüzyılın ortalarında buhar gücünden faydalanan gemi ve makinaların ülkeye girmesi ile gündeme gelen makina mühendisliği ve makina mühendisliği eğitimi cumhuriyetin kurulmasına kadar münferit bir eğitim olarak görülmüştür. Cumhuriyetle birlikte temel bilimlere dayanan bir gelişme gösteren makina mühendisliği eğitimi, 1944 yılında İTÜ'nün kurulması ile gelişiminde yeni bir yön kazanmıştır. 1970'e kadar çok az sayıda üniversitede verilen makina mühendisliği eğitimi, 1960'lı yılların sonrasında açılan özel yüksek okulların bu eğitimi vermesiyle ve bu okulların devletleştirilerek akademilere dönüştürülmesi ile yaygınlaştırılmıştır. 1982 yılında 16 üniversitede 21 fakültede verilen makina mühendisliği eğitimi, 1992 yılında bir gecede kurulan 24 üniversite ile makina mühendisliği eğitimi veren üniversite sayısı 33'e fakülte sayılı ise 36'ya, 2001-2002 öğretim yılına gelindiğinde 40 üniversitenin 43 fakültesinde verilir hale gelmiştir. YÖK tarafından 7 fakültede daha açılması kararı alınan makina mühendisliği bölümü ile çok kısa bir zaman sonra eğitim veren fakülte sayısı 50'ye yükselecektir.

Her yıl 4000'in üzerinde öğrenci makina mühendisliği eğitimine başlamakta, yaklaşık olarak 3500 öğrenci makina mühendisi olarak eğitimini tamamlamaktadır. 1983'te 9500 olan makina mühendisliği eğitimi gören öğrenci sayısı 20000'e çıkmıştır. Kontenjanlarda ve öğrenim gören öğrenci sayılarında yirmi yılda %100'leri aşan artışlar meydana gelmesine rağmen, aynı artış oranlarını öğretim elemanları sayısında görmek mümkün olmamaktadır. Öğretim üyesi başına düşen öğrenci oranı (34), gerek teknik bilimler ortalamasının (31), gerekse Türkiye ortalamasının (32) üzerindedir.

Kontenjanların artmasıyla birlikte, artırılan kontenjanların meyvelerini vermesi uzun sürmemiş, mezun olan öğrenci sayısı, 1983'de 1290 iken 2000 yılında 3280'e ulaşmıştır. Bu sayılar DPT'nin yapmış olduğu teknik personel arz ve talep projeksiyonuyla uyuşmamaktadır.

Sonuçlar;

- Toplumsal ve ekonomik kaynakları sınırlı olan ülkeler, olanaklarını en rasyonel biçimde kullanabilmek üzere kısa ve uzun dönemli belirlenen amaçlar doğrultusunda yönlendirmek zorundadır. Toplumsal gelişimin önünü açabilecek, toplumsal ve ekonomik yaşamda önemli sonuçlar doğurabilecek eğitim politikalarının belirlenen hedefler doğrultusunda planlanması gerekmektedir.
- Yüksek öğretim politikası genel bir eğitim planlaması içinde ele alınmalı, ekonomik ve sosyal gelişme planları ile uygunluk sağlayacak şekilde saptanmalıdır. Söz konusu mühendislik eğitimi olduğunda hele hele makina mühendisliği eğitimi olduğunda, eğitim planlamasının ülke sanayiinin gelişimi kapasitesi doğrultusunda yapılması gerekmektedir.
- Mühendislik eğitimi veren üniversitelerin tek tek akredite edilmesi yerine tüm eğitim kurumlarının düzeyi dünya standartları seviyesine çıkartılmalı ve bu konuda politika oluşturmak ve bir program dahilinde gerçekleştirmek devletin ödevleri arasında olmalıdır.

MAKİNA TASARIM ve İMALAT TEKNOLOJİLERİ KONGRESİ SONUÇ BİLDİRGESİ

(2-3 Kasım 2001 / Konya)

Küreselleşme sürecinin yaşandığı dünyamızda, tanımı Yeni Dünya Düzeni olarak yapılan bu süreç, Ulusal Sanayi ve Ekonomi yapılanmasından Dünya Endüstrisi ve Ekonomisi yapılanmasına geçişi hedeflemektedir. Bu kapsamda endüstri toplumundan bilgi toplumuna emek yoğun teknolojilerden ileri teknoloji uygulamalarına geçiş çabaları en yoğun şekilde Ulusal Sanayimizi, ekonomimizi dolayısıyla Makina İmalat sektörünü de etkilemektedir.

Bilimsel gelişmeler doğrultusundaki ileri teknoloji düzeyi küreselleşme sürecindeki pazar şartları, bu ortamda gelişen, sürekli değişim gösteren müşteri taleplerini, Makina İmalat sektörünü; tasarımdan üretime, satıştan kullanıma, eş zamanlı mühendislik çalışması uygulayarak karşılaması noktasına getirmiştir. Gelişkin ilişki ve iletişimciliği gerektiren bu süreç; esnekliğin, doğru çok yönlülüğün, kısacası müşteri memnuniyetini sağlamanın anahtarı olmuştur.

Makina Mühendisleri Odası, ilkinin Konya Şubesi yürütücülüğünde 1999'da gerçekleştirdiği Makina İmalat Teknolojileri Sempozyumu'nun bir devamı niteliğini taşıyan, ülkemizde bu alanda yapılan çalışmaları, yürütülen AR-GE çalışmalarını ve sanayideki uygulamalarla ilgili bilgi-deneyim alışverişinin sağlandığı, yaşanan sorunların, gereksinimlerin belirlenerek çözüm yollarının araştırılmasının amaçlandığı "Makina Tasarım ve İmalat Teknolojileri Kongresi" ni 2-3 Kasım 2001 tarihlerinde yine Konya Şubesi sekreteryalığında Sanayi Odası salonlarında Konya'da gerçekleştirmiş, Selçuk Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Makina Mühendisliği Bölümünce de desteklenen etkinlik konunun ilgilisi yaklaşık 300 kişi tarafından izlenmiştir.

Kongre kapsamında gerçekleştirilen paralel 10 teknik oturumda; Makina İmalat Sektörü ve Eş Zamanlı Mühendislik uygulamaları, Makina İmalat Sektörü Alanında Eğitim, Makina Tasarımı ve Üretiminde Teknoloji Kullanımı, İmalat Yöntemleri Uygulamaları, Makina Tasarımı ve İmalatında Kalite Kavramı, Makina Tasarımı ve İmalatında Malzeme Teknolojisi konularını ele alan 40 bildiri sunularak tartışılmış, son gün düzenlenen panelde "AB Sürecinde Makina İmalat Sektöründe Ürün Güvenilirliği (CE Uygulamaları)" konusu sorunların tespiti ve çözüm önerilerinin oluşturulması boyutları ile irdelenmiştir.

Odamız kamuoyuna olan sorumluluğunun bilinciyle, benzer etkinliklerinde olduğu gibi kongremizin bilim ve teknolojinin ışığında etkin bir tartışma ortamı yaratarak, önemli bir platform oluşturduğu düşüncesindedir. Bu bağlamda etkinlik boyunca yapılan tartışmalarla, aşağıda elde edilenlerin kamuoyunun bilgisine sunulmasına karar verilmiştir;

- Etkinlik kapsamında sunulan çalışmaların genelde teorik ağırlıkta kaldığı, sanayicinin ihtiyaç duyduğu, uygulamada yerini almış çalışmaların bu platformda yer almasının gerekli olduğu ifade edilerek bir sonraki etkinlik için MMO'ca bu yönde çaba sarfedilmelidir.
- Etkinlik süresince gerçekleştirilen sunumlarda genelde standartlara uyum, Türkçe terminoloji farklılıkları v.b. konularında birliktelik olmadığı gözlenmiş bu konudaki eksikliklerin giderilmesi yönünde konunun ilgili taraflarınca çalışma yapılması benimsenmiştir.

- Ulusal ekonomi ve sanayinin geleceğinin; yeni teknolojilerden yararlanılması, teknoloji geliştirilmesi ile mümkün olabileceği, eğitim araştırma yapan kurumların yanı sıra küçük ve orta büyüklükte sanayicilerimizin planlı üretime yol verecek şekilde desteklenmesi gerektiği vurgulanmış, bu konuda yeterli olmasada var olan imkanlardan (KOSGEB, TÜBİTAK, TTGV v.b. destekleri) yararlanılması için sektörün bilgi ve teknik uygulama eksiklerinin giderilmesi için çalışma yapılması gerekliliği vurgulanmıştır.
- Ürün Güvenilirliğinin temelinde ürünün temel gereklere uygun olması bulunmaktadır. Sanayi ürünleri alanında temel gereksinimleri belirten makina imalat düzenlemeleri, bu kapsamda önem taşımaktadır. CE İşareti ile belirtilen ürün uygunluğu için üretici sorumluluğuna karşılık uygunluk değerlendirmesini yapacak kuruluşlara gereksinim vardır. Bu alanla ilgili olarak TMMOB ` ye bağlı ilgili Odalara ve kendi meslek alanında da MMO` ya önemli görevler düştüğü belirtilmiştir.
- Bu zamana kadar yapılması planlanan ve gerçekleşen faaliyetlerin sadece bir üst yapı organizasyonu tariflediği, aslen alt yapının ivedilikle tamamlanması yönünde çaba harcanması gerektiğinin saptanması sonrası Altyapı faaliyetleri kapsamında Ürün güvenilirliği sürecinde CE işaretine giden yol ile ilgili üreticinin bilinçlendirilmesi amaçlı tüm teknik yapıların kadro ve birikimlerinin faaliyete geçirilmesi gerekmektedir. Bu anlamda tüm meslek odalarının kendi dinamiklerini acilen altyapıyı güçlendirmeye yönelik seferber etmesi gerekliliği vurgulandı.
- Üniversitelerin yapılarında bulunan Test ve deney Laboratuvarlarını 17025 kapsamında akredite sürecine sokmaları konusunda çalışılması gerektiği, bu yaklaşımın ülke potansiyelinin kullanılması, üniversite sanayi işbirliği ortamı oluşturulması açısından da anlamlı olduğu vurgulandı.
- KOSGEB sekreterliğinde Kalite Geliştirme Md. olduğu yerlerde Makina Müh. Odası, Sanayi ve Ticaret Odaları ile işbirliği yapılarak CE işaretleme alanında KOBİ'lere yönelik uygulamalara başlanması benimsendi.

II. ULUSAL HİDROLİK PNÖMATİK KONGRESİ SONUÇ BİLDİRGESİ

(8-11 Kasım 2001 / İzmir)

II. Ulusal Hidrolik Pnömatik Kongresi ülkemizde kurumsallaşma yönünde hızla ilerleyen özelliği ile 8-11 Kasım 2001 tarihleri arasında Makina Mühendisleri Odası adına İzmir ve İstanbul Şubeleri yürütücülüğünde İzmir'de Efes Convention Center'da gerçekleştirilmiştir.

Kongre 28 kurum ve kuruluş tarafından desteklenmiş, kongre boyunca iki ayrı salonda toplam 18 oturumda 36 adet bildiri sunulmuştur.

Kongre süresince 2 panel, 1 forum, 1 sabah toplantısı, 6 atölye çalışması gerçekleştirilmiştir.

Kongre boyunca düzenlenen sergiye sektörde ürün ve hizmet üreten 59 kuruluş katılmıştır.

Kongre; 613 kayıtlı delege olmak üzere, toplam 1000'i aşkın mühendis, teknik eleman, üniversite ve meslek lisesi öğrencisi tarafından izlenmiş, sergi 2000'i aşkın kişi tarafından ziyaret edilmiştir.

Oturumlarda hidrolik pnömatik alanında bilimsel ve teknik çalışmaların AR-GE kapsamında sektörde yapılan çalışmaların tanıtıldığı, sektörel yenilik, bilgi ve deneyimlerin paylaşıldığı özgün bildiriler sunulmuştur.

Panellerde ise ülkemiz ve dünya gündeminde önemli bir yer tutan başta "Hidrolik Pnömatik Sektöründe Tasarımcı, İmalatçı, Uygulayıcı ve Kullanıcı İlişkileri Hizmet ve Personel Akreditasyonu" ile "Hidrolik pnömatik sektörde üretim, ithalat ve ihracatın sorgulanması, denetimi ve standardizasyonu" konuları tüm ayrıntıları ile ilgili Bakanlık, Oda, Dernek, Üniversite ve sektör temsilcilerince tartışılmış, görüş, öneriler üretilmiş ve paylaşılmıştır.

Kongrede sabah toplantısında ise Oda, Üniversite, Sanayi ve Sektör Derneklerinin işbirliğinin geliştirilmesi konusu; Kongre Düzenleme, Yürütme, Danışmanlar Kurulu Üyeleri ve Oturum Başkanlarının katılımıyla ele alınarak somut çözüm önerileri üretilmiştir.

Kongrede 6 farklı konuda atölye çalışması gerçekleştirilmiştir. "Hidrolik sistemlerde bağlantı tekniği", "Sekonder kontrol", "Geri beslemesiz oransal elektronik kontrol" "Elektro hidrolik hidrostatik direksiyon sistemleri", "Yağ servisi ile işletmelerde maliyetlerin düşürülmesi", "Değişken deplasmanlı pompalar ve regülasyon sistemleri" konuları yurt içi ve yurt dışından gelen uzmanlar tarafından sunulmuş ve yoğun ilgi görmüştür.

Dört gün boyunca paylaşma ve dayanışma zeminlerinin geliştirildiği, sosyal, kültürel etkinliklerle de renklendirilen kongre sonucunda aşağıdaki konuların kamuoyuna sunulması karar altına alınmıştır.

1. Hidrolik - pnömatik sektörde dil birliğinin oluşturulması amacıyla ilk kongrede alınan karar doğrultusunda iki yıl süren çalışmalar sonucunda hazırlıkları tamamlanan ve taslak olarak basımı gerçekleştirilen "Hidrolik Pnömatik İngilizce Türkçe Sözlük" , delegelerin görüş ve önerileri alınarak sonuçlandırılmalıdır.
2. Yine ilk kongrede alınan karar doğrultusunda "Hidrolik" – "Pnömatik" Devre Elemanları ve Uygulama Teknikleri konularında iki kitap yayın dünyasına kazandırılmıştır. Bu anlayışın devam ettirilerek hidrolik pnömatik alanında Türkçe teknik yayın ve dokümantasyon kazandırılmasında süreklilik sağlanmalıdır.
3. Hidrolik pnömatik sektöründe ürün ve hizmet üretiminde kalitenin artırılması hedefine yönelik gereksinim duyulan yetişmiş teknik insan gücünün sürekli eğitimin gerçekleştirilmesi ve belgelendirilmesini sağlamak amacıyla Makina Mühendisleri Odası, Akışkan Gücü Derneği, Üniversitelerin, ilgili Meslek Odalarının ve sektörle ilgili diğer derneklerin katılımıyla çalışma grubu oluşturulmalıdır. Mühendislik ve teknik eleman eğitim kalitesinin yükseltilmesi ve eğitim kurumlarının performansının belirlenmesi için "eğitimde akreditasyon" gerçekleştirilmelidir. Hidrolik ve pnömatik dersleri makina mühendisliği eğitim - öğretim programlarında zorunlu ders olarak yer almalıdır.
4. Hidrolik pnömatik sektörünün ürün ve hizmet üretiminde yerli üretimin ulusal ve uluslar arası rekabet ortamında etkinliğinin artırılması için AR-GE ve yüksek teknolojiye yönelik yatırımlara destek verilmesi, kamu yatırımlarında yerli ürün alımının teşviki ulusal politika haline getirilmelidir. Siyasal iktidarlar bu anlayışın yaşama geçirilmesi yönünde ilgili kamu kurum ve kuruluşları arasındaki eşgüdümü sağlamalıdır.
5. Sektörel envanter çalışması Akışkan Gücü Derneği tarafından ivedilikle gerçekleştirilmelidir. Sektörde yer alan firma ve kuruluşlar bu alandaki tüm çalışmalara destek vermeli, katkı ve katılımında bulunmalıdırlar. Birinci kongrede başlatılan "birlikte üretme geleneği" arttırılarak sürdürülmelidir.

6. Standartların anlam taşıması ve uygulamada yerleşmesi için önce müşteri ve son kullanıcıların "kalite", "eğitim" ve "satış sonrası teknik hizmet desteği", "maliyet kalite ilişkisi" konularında ciddi ve organize biçimde bilgilendirilmesi, sektördeki tüm firmaların bu bilgilendirme, bilinçlendirme çalışmalarına aktif biçimde katılmaları gerekmektedir. Kamu kurum ve kuruluşları mevzuat ve altyapı oluşturmada, katılımcılık zeminlerini yaratmakta zorlanmaktadır. Sektör üyelerinin örgütlü olarak bu kuruluşlara bilgi vermeleri, sektörün özelliklerini, stratejik önemini, ihracat ve teknolojik gelişmeye katkılarını, endüstrisi gelişmiş ülkelerdeki uygulamaları anlatmalarını, taleplerini sağlam gerekçelere dayandırarak çalışmalara aktif biçimde katılmaları gerekmektedir. Sektörle ilgili düzenlemelerin öncüsü sektörün kendisi olmalıdır.

7. 11 Temmuz 2001 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan ve 11 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe girecek olan 4703 sayılı "Ürünlerle ilişkin teknik mevzuatın hazırlanması uygulanmasına dair kanun" kapsamında ilgili bakanlıkların ve kamu kurumlarının koordinasyonunda sanayinin, üniversitelerin, meslek odalarının, konuyla ilgili sektör derneklerinin görüş ve önerileri alınarak katılımcılık anlayışıyla uyumlaştırma sürecinin ülkemiz nesnel gerçeklerine uygun gelişimi sağlanmalıdır. Yerli üreticilerin bu konularda ivedilikle bilgilendirilmesi ve desteklenmesi gerekmektedir. Bunun için Sanayi ve Ticaret Bakanlığı başta olmak üzere, Bakanlığa bağlı kuruluşların; KOBİ'lerin bu yöndeki isteklerine yanıt verecek koşulları yaratması gerekmektedir.

II. Ulusal Hidrolik Pnömatik Kongresi ve Sergisinin niteliği ve niceliğiyle "çağdaş, demokratik, sanayileşen, üreten bir Türkiye" yaratılması sürecine katkıda bulunacağı inancı ile yukarıdaki isteklerimizin yaşama geçirilmesinin takipçisi olacağımızı bildiririz.

II. ÇEVRE ve ENERJİ KONGRESİ SONUÇ BİLDİRGESİ

(15-17 Kasım 2001 / İstanbul)

II. Çevre ve Enerji Kongre ve Sergisi 15-17 Kasım 2001 tarihlerinde TMMOB Makina Mühendisleri Odası adına, İstanbul Şube Sekreteryalığı'nda, Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryumu'nda gerçekleştirilmiştir. Kongrede 36 adet bildiri, 10 oturumda sunulmuş ve bildiriler kitabında yer almıştır. Kongrede "Enerji Sektöründe Çevre Sorunları", "Ulusal Enerji Politikalarının Oluşturulması", "Enerji Sektöründe Özelleştirme ve Tahkim" konulu üç adet panel düzenlenmiştir. Kongre boyunca düzenlenen sergide 18 adet standda kamu ve özel sektör kuruluşları, TMMOB'ye bağlı Odalar ve sivil toplum örgütleri faaliyetlerini sergilemişlerdir. Kongre 500'e yakın kamu ve bağlı özel sektörden yönetici, öğretim elemanı, mühendis, mimar, teknik eleman ve öğrenci katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

"Sınırlı" kaynaklara sahip olan Dünyamız, "sınırsız büyüme" hedefi güden ve doğal döngülere ters düşen endüstriyel etkinlikler nedeniyle bir ekolojik yok oluşa sürüklenmektedir. Yaşam zincirinin son halkasını oluşturan insan dahil, tüm canlı ve cansız doğa büyük bir kirlenme ve bozulma sürecini yaşamaktadır. Bir yandan sınırlı kaynakları, tehlikeli atıklar üreterek, büyük bir hızla ve verimsizce tüketirken, bir yandan da nükleer tehlike ve küresel iklim felaketleri gibi tehditler oluşturan geleneksel enerji teknolojileri, bu vahim tabloda yerini alırken, enerji verimliliği ve doğayla uyumlu, sonsuz yenilenebilir enerji kaynakları ise bu süreçte bir umut olarak ortaya çıkmaktadır. Bu sistemler, dünyanın birçok ülkesinde yapıldığı gibi Türkiye'de de resmi planlama ve somut hedeflerle desteklenmek zorundadır.

Doğal çevredeki zararların, mevcut bilimsel bilgi ile kavranamaması, her zaman tam olarak saptanamaması, uzun vadeli olması ve maddi karşılıklarının belirlenememesi nedeniyle, hesaplanabilen dışsallıkların daima bir minimumu oluşturacağı da asla unutulmamalıdır. Bu çevresel/toplumsal maliyetlerin hesaba katılmasıyla ise kirlen

enerji sistemlerinin gerçek maliyetleri, görünen iki katına bile çıkabilmektedir. Bu ise temiz yenilenebilir enerji kaynaklarının, kirleten enerjilerin yarattığı haksız bir rekabete itildiği anlamına gelmektedir.

Türkiye’de enerji konusundaki karar vericiler, “kişi başına düşen enerji miktarı”nı esas alan gelişmişlik değerlendirmelerinin yerini, birim enerji başına yapılan üretimi esas alan “ekonomünün enerji verimliliği” kavramının aldığı dikkate almak zorundadır. Türkiye’nin 70’li yıllardan bu yana gelişmiş ülkelerde izlenen 30 yıllık gelişimin tam tersine, gittikçe daha fazla enerjiyle daha az iş yapar hale getirildiği gerçeği bir öz eleştiriyi gerektirmektedir. İyileştirici önlemler programlanmalı ve ulusal hedefler çerçevesinde uygulanmalıdır. Enerjinin etkin kullanımı her alanda hayata geçirilmeden “gelişmiş ülke” olunamayacağı ve çevre tahribatının önünün alınamayacağı enerji yetkilileri tarafından kavranmak zorundadır.

Günümüzde yeni dünya düzeninde enerji politikaları, uluslar arası sermayenin kendi iç çatışmaları ile çevre ülke ekonomileri arasındaki ilişkilerle ele alınmalıdır. Merkez kapitalist ekonomilerde sermayeler arasındaki çatışmada temel strateji, karşıt sermaye grubundan önce yüksek teknolojiye ulaşmak ve enerji alanlarında denetim kurmak biçiminde şekillenirken, gelişmekte olan ülkelerde ise yine enerji temel girdi olarak maliyetler üzerinde başat rol oynamaktadır. Bu ülke ekonomilerinde, teknoloji düzeyi geri olduğundan bol ve ucuz enerji kaynağının önemi artmaktadır.

Ülkemizde 20 yıldır uygulanmakta olan tüm ekonomik ve sosyal alanları kapsayan yoğun liberalizasyon uygulamaları ve propagandasının yansımaları enerji sektöründe de yoğunlukla kendini hissettirmiştir. Ulusal ihtiyaçlarla, kaynağını uluslar arası ekonomik politikalarından alan uygulamalar arasında bir gerilim oluşmakta ve bu gerilim kısıtlı ülke kaynakları üzerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır.

Bir yandan; Dünya Bankası’nın dayattığı yapısal uyum düzenlemeleri ile bölgedeki enerji kaynaklarının yakınlık, diğer yandan AB ile ilişkiler, enerji sektöründe uluslararası unsurların ağırlığını artırırken, bu dış faktörler karşısında ulusal ihtiyaçları öne çıkan politika ve programlar daha da önem kazanmaktadır. Türkiye’de enerji sektöründe enerji kaynakları, finansman, teknoloji alanlarında zaten var olan bağımlılık ilişkileri yeni gündeme gelen düzenlemelerle niteliksel bir dönüşüm geçirerek doğrudan ulus ötesi şirketlere ve tekellere bağımlılık haline gelme riski ile karşı karşıyadır. Yap -İşlet-Devret ve Yap-İşlet gibi finansman modelleri ve işletme hakkı devriyle yapılan özelleştirmeler ve tahkim yasasıyla, bir kamu hizmeti olan enerji alanı Danıştay’ın, ulusal yargının denetimi dışına çıkarılmış , çok uluslu şirketlerin insafına terkedilmiştir.

Tüm dünyada genel olarak güvenliğin özel olarak enerji güvenliğinin sağlanması, ancak barışla, her ülke halkının kendi doğal kaynakları üzerinde tasarruf hakkına sahip olmasıyla mümkün olabilir. ABD’de Bush yönetimi ilk günden itibaren Kyoto Protokolü’nü onaylamayacağını açıklamış, petrol tekellerinin ve savaş sanayiinin çıkarları doğrultusunda davranmaktadır. Başta ABD olmak üzere, küresel ısınmanın esas sorumlusu olan gelişmiş ülkelerin emperyalist emellerine karşı uluslararası baskı gücü oluşturulmalıdır.

Enerjinin olduğu yerde siyaset, kirli siyaset ve hatta kanlı siyaset olduğu asla akıldan çıkarılmamalıdır.

Meslek örgütümüz Makina Mühendisleri Odası’nın ikincisini düzenlediği bu kongrede ortaya çıkan birikimin ve sonuçların kamuoyu, medya, yatırımcı şirketler ve siyasi partilerce sahiplenilip yaşama geçirilmesini talep ediyoruz.

Kongre kapsamında sunulan bildirimler, yapılan tartışmalar ve gerçekleştirilen paneller sonunda tespit edilen sonuç ve öneriler şunlardır:

1. Özkaynakların (finansman kaynakları ve rezervler) en iyi şekilde değerlendirilmesi temel kriter alınarak, ülke düzeyinde enerjinin öncelik ve gereksinimlerinin tartışılıp, Ulusal enerji plan ve politikaları belirlenmelidir. Konuyla ilgili tüm tarafların temsil edildiği Ulusal enerji yapılanması oluşturulmalıdır.
2. Enerji üretiminde ulusal kaynaklara ve yenilenebilir enerji kaynaklarına ağırlık verilmelidir. Ülkemizde güneş, rüzgar, jeotermal, biogaz, biokütle, hidrojen vd enerji kaynaklarının, şu an yeterince değerlendirilmeyen mevcut potansiyelleri, verimli bir şekilde değerlendirilmeli, yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarının desteklenmesi için yerel düzenlemeler bir an önce yaşama geçirilmelidir. Bu alanda ulusal teknoloji oluşturulmalıdır.
3. Yıllar itibari ile genel enerji üretimdeki payı azalan hidrolik enerjinin % 30'larda olan potansiyel kullanımı ilk on yıllık dönemde % 50'ye, ikinci on yıllık dönemde % 70'lere çıkarılmalıdır.
4. Ulusal Enerji Tasarrufu Politikası bir an önce yürürlüğe konulmalıdır. Mevcut standart ve yönetmelikler yeniden gözden geçirilerek geliştirilmeli, toplumun bu konuda bilinçlendirilmesi için eğitim kurumlarından başlayarak basın-yayın organlarında bu konuya ağırlık verilmesi yönünde çalışmalarla birlikte gereken yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
5. Elektrik dağıtımındaki % 25 kayıp-kaçak oranının azaltılması yönünde gerekli yatırım ve uygulamalar hayata geçirilmelidir.
6. Ülkemizde enerji sektöründe 20 yıldır uygulanan özelleştirme politikaları, yap-işlet-devret modelleri gibi uygulamalar ve kamu kaynaklarını sorumsuzca kullanımı sonucu oluşan yapı kendi öngördüğü hedeflere bile ulaşamamış, enerjinin kamusal bir hizmet olduğu yok sayılmış, toplumsal ihtiyaçlar karşılanamamış; bu politikalar yalnızca sermaye kesimlerinin kar hirsını tatmin etmekten öte bir işlev görmemiştir. Bu nedenle sektördeki tüm özelleştirmeler geri alınmalı ve tüm imtiyazlar kaldırılmalıdır. Önce insan anlayışının egemen olduğu sürdürülebilir politikalar belirlenmelidir.
7. İşletme ölçeğinde yüksek verim (%85-90) sağlayan birleşik ısı ve güç sistemleri (kojenerasyon) ve bu konuda geçerli olacak uygulama kodları , standartları bir an önce yürürlüğe konulmalıdır. Bu konuda optimum ölçekler belirlenerek ekonomik olmayanlara izin verilmemelidir.
8. Küresel ısınmaya neden olan düşük seviyeli ozon kloroflorokarbon, azotoksit, metan, karbondioksit gibi sera gazlarının yoğunluğunun azalması için yasal tedbirler alınmalıdır. KYOTO Protokolü başta ABD olmak üzere ulusal parlamentolarda onaylanmalı, bu konuda uluslar arası kamuoyu yaratılmalıdır.
9. Üniversiteler, meslek odaları, sivil toplum örgütleri ve ilgili tüm kesimlerin katılımları ile ulusal enerji politikaları ve ulusal çevre politikası oluşturulmalıdır. Temel kriter, özkaynakların (finansman kaynakları ve rezervler) en iyi şekilde değerlendirilmesi ve çevrenin korunması olmalıdır. Bu amaç ile düzenlenen kongremize, tüm tarafların (ETKB, TEAŞ, TEDAŞ, TKİ, DSİ, BOTAŞ, DPT, MPM, TÜBİTAK, TSE, TTGV) davet edilmelerine rağmen katılmamaları enerji sorununun çözümüne yönelik ilgilerinin en açık kanıtıdır.Sözü edilen kuruluşlar arasında varolan yetki karmaşası, çok başlılık ve koordinasyon eksikliği, yaşananın enerji krizi değil, yönetim krizi olduğunu göstermektedir.
10. Tüketim ve üretim projeksiyonları sağlıklı saptanmalı ve nesnel ölçütlerle modeller geliştirilmelidir.

11. Enerji güvenliğini sağlayacak politikaların geliştirilerek uygulanması, denetlenmesi ve çevrenin korunması katılımıcılığı teşvik eden şeffaf yönetimler gerektirmektedir. Teknik ve ekonomik fizibilite, çevre etki değerlendirme, teknoloji seçimi, yatırım, işletme aşamaları ve tüketici bilincinin yükseltilmesi için her seviyede kadroların yetiştirilmesi ve sürekli eğitimi şarttır. Çevre koruma ve enerji tasarrufu bilinci geliştirmeye ilköğretimden başlanmalıdır. Üniversitelerde, kamuda ve özel sektörde teknoloji geliştirme amaçlı araştırma- geliştirme çalışmalarına ağırlık verilmelidir.

12. Baraj göl ve göletlerinde su enerji oranının artış nedenleri araştırılmalı, hidrolik su kaçakları ve buharlaşma yoluyla su kaybının önlenmesi doğrultusunda çalışmalar yapılmalıdır.

13. Aynı miktarda sınai ürün için daha az enerji kullanımı amacıyla önlemler alınmalı, enerji yoğunluğu düşürülerek tüketim verimliliği arttırılmalıdır. 11 Kasım 1995 tarih ve 22460 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Sanayi Kuruluşlarının Enerji Tüketiminde Verimliliğin Artırılması İçin Alacakları Önlemler Hakkındaki Yönetmelik” sanayide en geniş şekilde uygulanmalıdır.

TARIM MAKİNALARI SEMPOZYUMU ve SERGİSİ SONUÇ BİLDİRGESİ

(23-24 Kasım 2001 / İçel)

Tarım Makinaları Sempozyum ve Sergisi 23-24 Kasım 2001 tarihlerinde TMMOB Makina Mühendisleri Odası adına İçel Şubesi yürütücülüğünde Mersin Üniversitesi Yenişehir Kampüsü İstemihan Talay Konferans Salonunda gerçekleştirilmiştir. Sempozyum 20 kurum ve kuruluş tarafından desteklenmiştir. Sempozyum boyunca toplam 4 oturumda 11 bildiri sunulmuş ve bir panel gerçekleştirilmiştir. Sempozyum; 260’ı aşkın uzman, mühendis, teknik eleman, üretici üniversite öğrencisi ve ilgililer tarafından izlenmiştir. Oturumlarda Tarım makinaları alanında bilimsel ve teknik gelişmeler, sektörde AR-GE kapsamlı yapılan çalışmaların tanıtıldığı sektörel yenilik, bilgi ve deneyimlerin paylaşıldığı özgün bildiriler sunulmuştur. Panelde ise “Tarım Politikalarının Ülkemiz Tarım Makinaları Sektörüne Etkisi” konusu tüm ayrıntıları ile, bakanlık, oda, üniversite, sektör temsilcilerince tartışılmış; görüş ve öneriler paylaşılmıştır.

Sempozyum sonucunda sempozyum katılımcıları aşağıdaki konuların kamuoyuna duyurulmasını karar altına almıştır.

1. IMF ve Dünya Bankası politikalarına dayanan ülkemizde tarım sektörünü daraltmayı, hedefleyen tarıma ilişkin destekleme kurumlarının özelleştirilmesi, işlevsizleştirilmesi ve tasfiyesine yönelik program ve uygulamalara son verilmelidir. Tarım sektörümüzün lokomotif niteliğindeki tütün ve pancar üretimini ülkemizde bitirmeyi hedefleyen 2000-2002 istikrar programında yer verilen tütün yasası, şeker yasası ve benzeri yasal düzenlemelere karşı durulmalıdır.

2. Tarımın başta sanayi olmak üzere diğer sektörlerle organik bütünlüğünü gözeterek, sektörün uluslararası rekabet edebilirlik düzeyini yükseltmeyi öngören, sektörde doğal dengeleri bozmayan, çevreye uyumlu ve kaliteli ürünü hedefleyen, çiftçinin net gelir artışını, yaptığı işten doyum almasını sağlayan, böylelikle kırsal kesimden göç nedenlerini ortadan kaldırmayı hedefleyen Ulusal Tarım Politikası ve buna bağlı kısa, orta, uzun erimli planlamalar yapılmalıdır.

3. Tarım Sektörü ile Traktör ve Tarım Makinaları İmalat Sektörü birbirini bütünleyen sektörlerdir. Tarım Makinaları İmalat Sektörünün geleceği tarım sektörüne ve gelişimine doğrudan bağlıdır. Sektörün nitelik ve nicelik yönleriyle sağlıklı bir yapıya ulaştırılması

gerekmektedir. Bunun için gerek yurt içinde bölgeler bazında gerekse yurt dışında ülkeler bazında arz ve talep durumunun yakından izlenmesi gerekmektedir. Sektörde yer alan firmalar değişim ve gelişmelere bağlı olarak uyum gösterme yeteneği kazandırmak, alt yapı, AR-GE desteği vermek gerekmektedir. Bu konuda başta ilgili bakanlıklar (Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı) arasında, bağlı ve ilgili kuruluşlar KOSGEB, TSE, TÜRKAK, TÜBİTAK ve Üniversitelerin ilgili bölümleri arasında koordinasyon sağlanmalı, bu kuruluşların öncülüğünde sektöre altyapı ve hizmet desteği verilmelidir.

4. Ülkemizde özellikle küçük ve orta boy işletmeler geleneksel üretim yöntemlerinden çağdaş üretim yöntemlerine geçişte, önemli zorluklarla karşı karşıyadır. Tarım sektörü ve tarım makinaları sektörünün gelişiminde doğrudan Gelir Desteği uygulaması yerine; üreticilere rekabet gücü kazandıracak ürün ve alanlarda destek sağlanmalıdır.

5. Ülkemizde küçük arazilerle çok az yatırımlarla üretim gerçekleştirme olanağı yaratan modern seracılık uygulamaları yaygınlaştırılmalıdır. Çok meslek disiplini ilgilendiren seracılık alanında topraksız tarım, ısıtma ve benzeri sorunların çözümünde üniversite, sanayi ve meslek odalarının işbirliği ve desteği ile üreticinin bilgilendirilmesi yönünde girişimler arttırılmalıdır.

6. Tarımsal üretimde tarım makinaları giderlerinin büyüklüğü dikkate alınarak işletmelerdeki makina parklarının bilinçli oluşturulmasına gereksinim vardır. Bu amaçla işletmelerin arazi varlığı, üretim deseni, toprak özelliği, iklim özellikleri dikkate alınarak mekanizasyon planları yapılmalıdır. Tarım sektöründe tarım makinaları yatırımlarının önemli ağırlığının traktör yatırımları olduğu gözetilerek sağlıklı mekanizasyon planlaması amacıyla yönelik olarak; 10-30 KW ile 60 KW ve üstü güç gruplarında traktör üretimi ve kullanılması özendirilmelidir.

7. Ülkemizde traktör imalat sektöründe 2 büyük kuruluş ve tarım makinaları imalat sektöründe ise ülke geneline yayılmış 10007'in üzerinde işletme bulunmaktadır. Sektörde yer alan tarım makinaları işletmelerinin %76'sında 10 kişiden daha az kişinin çalışmakta olduğu gözetilerek verimliliğin ve üretim kalitesinin artırılması amacıyla işletmelerde kendini sürekli yenileyen, bilgili ve deneyimli mühendis ve teknik elemanların istihdamı özendirilmelidir.

8. Tarım Makinaları Sempozyumu ve Sergisini, Çağdaş, Demokratik, Saniyeleşen, Üreten bir Türkiye yaratılması sürecine katkıda bulunacağı inancıyla yukarıdaki istemlerimizin yaşama geçirilmesinin takipçisi olacağımızı bildiririz.

TMMOB SANAYİ KONGRESİ 2001 SONUÇ BİLDİRGESİ

(30 Kasım 1-2 Aralık / İstanbul)

Küreselleşme Dünya kapitalizminin içinde bulunduğumuz dönemi belirleyen son aşamasıdır. Sermayenin (finans kapitalin) sınır tanımsızın uluslar arası boyutta dolaşımı, spekülatif sermayenin olağanüstü miktarlara erişmesi, teknolojinin baş döndürücü hızda gelişmesi, emeğin baskı altına alınması ve yoğunlaşma sonucu piyasalarla ortaya çıkan oligopolistik yapı başlıca göstergeleridir. Tüm ekonomik sektörler gibi sanayi de küreselleşmeden büyük çapta etkilenmiş, merkez ülkelerdeki teknoloji ve bilgi üretimi, çevre ülkelerdeki klasik sanayi üretimini taşeronlaştırmıştır. Dolayısıyla sorunun Dünya ve Türkiye boyutunda tartışılıp, somutlaştırılması, tüm boyutlarıyla ele alınıp kritik ve önerilerin sunulması bu Kongre bağlamında önem kazanmaktadır.

TMMOB Sanayi Kongresi 2001'in amacı, Türkiye sanayinin bugüne kadar geçirdiği aşamaları nesnel olarak ele alıp gözden geçirmek, küreselleşme bağlamında Gümrük

Birliği ve AB'ye katılım süreçlerindeki oluşumları ve dönüşümleri tartışmaya açmak ve geleceğe yönelik sanayileşme sürecini sosyal, ekonomik ve politik yönleriyle araştırmaktır. Kongrenin bu amaca yönelik, kapsamı;

- Cumhuriyet Öncesi ve Sonrası Sanayi Stratejileri ve Politikaları
- Avrupa Birliği Süreci
- Rekabet Politikaları
- Sanayi, Teknoloji ve AR-GE
- KOBİ'ler
- Küreselleşme ve Türkiye
- Sanayide İşgücü ve Ücret Eğilimleri
- Sanayileşme, Kalkınma ve Planlama
- Özel Oturum: Kadın Emeği ve Küreselleşme
- Sektör ve Alan Çalışması

olarak tespit edilmiş ve Kongre bu çerçevede/kapsamda gerçekleştirilmiştir.

TMMOB adına Odamızın düzenlediği ve MMO İstanbul Şubesinin sekreteryaya çalışmalarını yürüttüğü Sanayi Kongresi, 30 Kasım, 1 ve 2 Aralık tarihlerinde Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryumunda yapıldı. Kongrede 3'ü "Kadın Emeği ve Küreselleşme" adlı özel oturumda olmak üzere toplam 28 bildiri, Sektör-Alan çalışmalarında Ümraniye Sanayi Bölgesi ve Makina İmalat Sanayi Araştırma Raporları sunuldu. Kongrede sanayileşme, küreselleşme bağlamında tüm boyutlarıyla ele alınarak tartışıldı. Katılım zaman zaman 125 kişiyi buldu, tartışmalar konunun her yönüyle ortaya konulmasını sağladı.

Üç günlük kongre sonunda bildiri ve raporlarla yapılan saptamalar doğrultusunda oluşturulan sonuç ve öneriler aşağıda belirtilmiştir.

- Ülkelerin kalkınmasında sanayileşme en önemli kriterlerden biridir. Bugün de Türkiye'nin gelişmiş bir ülke olması, sanayileşmede izlenecek doğru politikalardan teknolojide yenilikçi çalışma ve AR-GE'den geçmekte, kaynakların doğru ve etkin kullanımı ile yatırımların ülke boyutunda gerçekleştirilmesiyle mümkün görülmektedir. Cumhuriyet öncesi ve sonrası stratejiler ve politikalarla sanayileşme istenilen düzeye çıkarılamamıştır.
- Gümrük Birliği Anlaşması sonrasında sanayide ihracatın ithalatı karşılama oranı azalmış, Türkiye ekonomisinin belli mallardaki rekabet gücü, AB karşısında önemli ölçüde gerilemiştir. Sanayide yapısal dönüşümler gerçekleştirilmeden AB'ye geçişte yetersiz kalınacağı görülmektedir.
- Korumacılık oranlarının düşürülmesi, önemli ihracat sektörü olan tekstil – konfeksiyonda bile krizin yaşanmasına neden olmuş, atıl kapasite ve artan maliyetlerle bu sektörde bunalım derinleşmiştir. Tek taraflı anlaşmaların Türkiye sanayine zarar vereceği bir kez daha ortaya çıkmıştır.

- Küreselleşmenin ana mantığı gereği, sermayenin karlılığının düştüğü coğrafi ve sektörel alanları terk etme politikası Türkiye’de etkisini göstermiştir. Çok uluslu firmalar küresel stratejileri adına Türkiye’deki üretim tesislerini kapatmışlar veya ithalatçı konuma geçmişlerdir. Bazı sektörlerde ise evlilik veya satınalma yolu ile yoğunlaşmayı belirgin hale getirmişlerdir (Çimento, demir-çelik ve medya gibi)
- Teknolojinin hızla geliştiği bu dönemde, Türk sanayinin ayakta kalabilmesi ve rekabet gücünü arttırabilmesi, yeni teknolojileri kullanabilir ve üretebilir hale gelmesine bağlıdır. İnovasyon ve AR-GE bu anlamda Türkiye sanayinde önem kazanmaktadır. GSMH’nın en az % 1 - 1, 5’u AR-GE’ye ayrılmalıdır.
- Türkiye sanayi içinde KOBİ’lerin önemli bir yeri bulunmaktadır. Tüm işyerlerinin % 97’sini oluşturan KOBİ’ler istihdamın % 52’sini, sanayi gelirinin % 46’sını, katma değer % 42’sini sağlamakta, buna karşılık % 26 ihracatta pay almakta, sanayiye verilen kredilerin ise ancak % 4’ünü kullanmaktadırlar. Bu dengesizlik içinde bulunduğumuz krizde daha da kötüleşmiş, KOBİ’ler giderek ekonomik yaşamdan çekilmeye başlamışlardır. Bu Türkiye sanayi için tehlike sinyallerinin belirginleşmesi demektir. Yatırımlar durmakta ve mevcut sanayi işletmelerinden verimli olanları çok uluslu tekellerin eline geçmektedir.
- Küreselleşme “yeni ekonomi” kavramını da gündeme getirmektedir. Yeni ekonomide, işçi sendikalarına yer olmadığı, hareket kabiliyeti yüksek, sermayenin sendikası olmayan, emek haklarının sınırlı, ücretlerin düşük bulunduğu ülkeye akacağı savunulmaktadır. Dayanışma ve toplumsal pazarlık gibi kavramlar bu kimliğe yabancıdır. Dolayısıyla küreselleşmenin emeği baskı altına alan bu stratejisine karşı, belirli ilkelere sahip çıkılması gerekmektedir. İstihdamın bir hak olarak kabulü, çalışma saatlerinin en aza indirilmesi, çalışmanın doğayı tahribinin en aza indirilmesi, her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılması, sadece fırsat eşitliğinin değil eşitliğin kendisinin bir değer olarak kabulü, üretimin hem işçiler hem de çevre hakkını içerecek biçimde maksimum demokratik kontrolü, tüketimin eğitim, sağlık, ulaşım ve rekreasyonda içerecek biçimde toplumsallaştırılması; bu ilkelerin en önemlileri olmaktadır.
- Türkiye sanayinin bugünkü yapısı mühendislerin bilgi, beceri ve teknik gelişme düzeyini önemli ölçüde etkilemekte ayrıca ekonomik olarak bu kesimin gücünü de giderek düşürmektedir. Yatırımların azalması, mevcut tesislerin teknolojilerini yenileyememesi, AR-GE çalışmalarının yeterli olmaması, mühendisleri bir teknisyen durumuna düşürmektedir. Ayrıca birçok işletmede mühendis istihdamı da azalmaktadır. Mühendisler meslek dışı alanlarda çalıştırılmakta veya üretiminde egemen olan teknolojinin basit kullanıcısı durumuna düşürülmektedirler. Sanayide yapısal dönüşümler gerçekleşmeden, inovasyon (yenilikçi buluşlar) politikaları köklü olarak uygulanmadan ve mühendislik eğitimi çağdaş düzeye getirilmeden bu konularının değiştirilmesi mümkün değildir.
- Sanayide planlama kavramı makro düzeyde tamamen rafa kaldırılmıştır. Planların özendirici, yönlendirici ve sektörel bazda düzenleyici olması, kalkınmayı hızlandıracak ve sanayi ile bütünleştirecek bir düzeye eriştirecektir. Bu da bir sanayi politikası ve stratejisi ile mümkün görülmektedir. AB’ye geçiş döneminde bu politikalara her zamankinden fazla ihtiyaç bulunmaktadır. İlgili tüm kuruluşlar gibi TMMOB de üzerine düşen görevi yapmaya hazırdır.
- Sanayide kadın emeği özellikle bazı sektörlerde (tekstil, ilaç, plastik v.s) önemli ölçüde kullanılmaktadır. Ancak kadınlar hem düşük ücret almakta hem de daha uzun süre çalıştırılmaktadırlar. Buna karşı mücadele verilmesi zorunludur.
- Ümraniye Sanayi Bölgesinde yapılan alan çalışması, önemli ölçüde KOBİ’nin küreselleşmeden etkilendiğini, teknolojik yenilenme içinde olmadığını, geleneksel

kalıpların fazla değişmediğini, krizin firmaları büyük çapta sarstığını ve AB'ye geçiş sürecine hazır olmadıklarını ortaya koymaktadır.

- Sanayinin temel sektörlerinden biri olan Makina İmalat Sanayi ayrıntılı bir biçimde analiz edilmiştir. Dünya ile kıyaslamada Türkiye makina imalat sektörü başlangıç aşamasındadır. Dünya üretimi içindeki payı % 1,2 civarındadır. İhracatın ithalatı karşılama oranı % 25'dir. Üretim küçük işletmelerde yapılmakta, sektör krizden en hızlı etkilenen bir yapıda olmaktadır. Spesifik imalat makinaları yapımına öncelik vermek gerekmektedir. Özgün tasarım, AR-GE ve yenilikçi buluşlar, bu sektörün gelişebilmesi için zorunlu faktörlerdir.